

Liikennelääketiede

6.5.2022

1. Kohtaukselliset sairaudet ja ajoterveys
2. Kehitysvammaisen ajokortti
3. Vertaile eri liikennemuotojen ajoterveyden arviointia
4. Ajokorttilain muutos ja sen vaikutus lääkärin arviointityöhön
5. Uusi Poliisien liikenneturvallisuusstrategia ja sen päätavoitteet
6. Terveydelliset tekijät liikenneonnettomuuksien aiheuttajina

7.5.2021

1. OTI on julkaissut 2021 Nuorisoraportin 18-24 vuotiaiden liikenneonnettomuuksista. Kommentoi tähän perustuen: **1)** onnettomuuksia, **2)** turvalaitteiden käyttöä ja ylinopeuksia, **3)** ennaltaehkäisyä ja siihen liittyen nykyistä ajokorttilakia
2. Ahdistuneisuushäiriö ammattikuljettajalla. Miten selvität, hoidat ja toimit?
3. Ajopoleista - milloin lähetän ja sitten oman yksikön tasolla konsultointi/moniammatillinen ajokykyarvio - miten toteutan?
4. Parkinson tauti ja ajoterveys
5. Sepelvaltimotauti ja ajoterveys

4.9.2020

1. Ylipainoinen 60-vuotias ammattiautoilija tulee vastaanotollesi huimausoireen vuoksi. Käy ilmi, että hänellä on todettu kohonnut verenpaine, johon hän on voinnin mukaan käyttänyt amlodipiiniä. Lopuksi hän kertoo menettäneensä kahdesti lyhyesti tajuntansa, vuoden välein. Miten tutkit, miten ohjaat ammatissa selviytymistä?
2. OTI julkaisee vuosittain ennakkoraportin tutkijalautakuntien tutkimista onnettomuuksista.
1. Millaiselta näyttävät alkuvuoden 2020 (tammi-helmikuu) onnettomuudet: **a)** lukumäärät (mootoriajoneuvot, jalankulkijaonnettomuudet, polkupyöräonnettomuudet), **b)** kuolleet (mootoriajoneuvot, jalankulkijaonnettomuudet, polkupyöräonnettomuudet), **c)** onnettomuustyypit onnettomuuksissa, **d)** ajoneuvotyypit onnettomuuksissa, **e)** ikäryhmät onnettomuuksissa.
2. Voiko liikennelääkäri vaikuttaa toimillaan näihin onnettomuuksiin?
3. Kaksisuuntaisen mielialahäiriön epäily ammattikuljettajalla. Miten selvität ja toimit?
4. Vastaanotolla on äidin saattamana 19 –vuotias mies, joka on suorittanut peruskoulun vahvasti mukautettuna ja tuettuna.
Hän on muuten tiettävästi terve, kiltin ja ikäistään nuoremman oloinen. Hänellä on selvästi vaikeuksia hahmottaa sitä, miten ammattiin siirtyminen tapahtuu, eikä hän osaa vastata kysymykseen siitä onko hän ollut välillä työttömänä tai opiskelemassa jotakin muuta. Äiti huolehtii puhumisesta.
Äiti kertoo, että potilaan tavoitteena on kuorma-auton kuljettajan ammatti mutta poika itse olisi kiinnostunut trukeista ja niiden kuljettamisesta esim. varastossa. Hänet on hyväksytty erityisammattikoulun logistiikkalinjalle, ja nyt tarvittaisiin kouluun ajokorttia varten todistusta. Psykkisesti ja somaattisesti potilas on terve, eikä hänellä ole päihdeongelmaa.
Mitä pohdit ja kuinka toimit?
5. Vertaa eri liikennemuotojen liikennelääketieteellistä arviointia ja ajoterveystarkastuksia

8.5.2020

1. Vastaanotollasi on nuori mies, joka opiskelee ammattikoulun logistiikkalinjalla, tavoitteena rekka-autoilijan ammattia ja hän on hankkimassa ajokorttia. Hän kertoo sairastavansa tarkkaavuushäiriötä (ADHD) ja olevansa kutakuinkin oireeton, kun käyttää säännöllisesti metyyli-fenidaattilääkitystä. Mihin asioihin kiinnität huomiota ennen kuin teet arviosi?
2. Onnettomuustieto Instituutin raportin "Liikenneonnettomuuksien tutkijalautakuntien vuosina 2014–2018 tutkimat kuolemaan johtaneet onnettomuudet rattijuopoilla ja huumealuskeilla. Luo tilannekatsaus ja ehdota ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä.
3. Maantieliikenteen ammattikuljettajan tärkeimmät terveysriskit ja niiden ehkäisykeinot
4. Psykoosi taksikuljettajalla. Miten arvioit ja toimit ajokykyasiassa?

5. Tutkittava hakee 45-vuoden iän takia lääkärinlausuntoa R2 ajokorttia varten. Sattumalöydöksenä toteat oireettoman eteisvärinän. Miten arvioit ajoluvan täyttymisen?

8.11.2019

1. Työterveyshuollon rooli ja haasteet ammattikuljettajien ajoterveyden arvioinnissa?
2. Päihdeongelma ja ammattikuljettaminen. Miten tutkitaan ja arvioidaan?
3. Potilas tulee vastaanotolle ajoterveysarviota varten. Hän kertoo kuukausi sitten viikonlopun ja kovan työputken jälkeen autolla ajaessaan yhtäkkiä havahtuneensa autonratista keskellä liikennettä adekvaatisti jonossa ajaen ohitettuaan kolmella kilometrillä määränpänsä, eikä ole muistikuvaa noin 5 minuutin ajalta. Muuten tietävästi terve. Mitä pitäisi ajokyvystä ajatella R1 ja R2 näkökulmista, mitä pitäisi huomioida ja minkälaisia mahdollisia lisäselvittelyreittejä pohtisit?
4. Masennuspotilaan R1 ajokyvyn arvio?
5. Sydämen vajaatoimintaa sairastavan potilaan ajokyvyn arviointi (R1 ja R2)

6.9.2019

1. Miten yleislääkärin vastaanotolla arvioit tahdistinpotilaan ajokelpoisuutta?
2. Päihdeongelma ja ammattikuljettaminen. Miten tutkitaan ja arvioidaan?
3. Vertaa eri liikennemuotojen liikennelääketieteellistä arviointia ja ajoterveystarkastuksia
4. Mitä juridisia vaatimuksia ja velvoitteita lääkärin tulee huomioida tehdessään ajoterveystarkastusta ja laatiessaan siitä lääkärinlausuntoa?
5. 23 v Miikka K. opiskelee logistiikka-alan ammattitutkintoa, tavoiteammattina kuorma-auton kuljettaja. Hän on peruskoulun suorittanut mukautetusti ja tuetusti, ja päästötodistuksen keskiarvo on 6. Hänet on vuotta aikaisemmin vapautettu armeijasta rauhanajan palvelusta sopeutumsvaikeuksien vuoksi kahden viikon palvelun jälkeen. Miikka on vastaanotollasi R2 ajokyyarviota varten tulevaa ammattiaan varten. Häntä saattamassa on äiti (Miikka asuu kotona), ja sekä potilas että äiti ovat erittäin toiveikkaita, että lopulta löytyisi sopiva ammatti. Aikaisempi yritys lähihoitajatutkintoa varten kariutui, kun ei pysynyt muiden tahdissa, nytkin teoriaopinnoissa vaikeuksia mutta käytännön tehtävät sujuvat paremmin ja opettajien arvion mukaan saa tutkinnon tehtyä. Vastaanotolla Miikka on vetäytyvä ja äiti käytännössä huolehtii kommunikoinnista. Äidillä on mukanaan yksityisen lastenneurologin sairauskertomus; Miikka oli 12 v iässä tutkittu oppimisvaikeuksien ja käytöshäiriöiden vuoksi, hänellä oli näpistelyä ja raivokohtauksia. Sen jälkeenkin raivokohtauksia on ollut, mutta äidin mukaan harvoin, esim. kun turhautuu tai joutuu odottamaan. Muita asiakirjoja ei ole. Autokoulussa sujuu erinomaisesti, ja äidin mukaan opettaja on kehunut Miikan ajotaitoa. Kerro lyhyesti (vaikka ranskalaisilla viivoilla) minkälaisiin asioihin tulisi ajokyyarviossa kiinnittää huomiota ja kuinka etenisit.

4.5.2018

1. Parkinsonin tautia sairastavan ajokyvyn arviointi
2. Perustele miksi R1 ja R2 kuljettajan ajoterveysvaatimukset poikkeavat toisistaan? Miten tämä tulee huomioida terveydenhuollossa?
3. Minkälaisia tekijöitä otat huomioon arvioitaessa ajoterveysvaatimusten täyttymistä ryhmä 1 ja ryhmä 2 kohdalla kaksisuuntaista mielialahäiriötä sairastavalla?
4. OTI:n raportissa vuosilta 2012-2016 on tarkasteltu tutkijalautakuntien tutkimia kuolemaan johdaneita tieliikenneonnettomuuksia, joissa moottoriajoneuvon kuljettaja on aiheuttanut onnettomuuden ollessaan päihteiden vaikutuksen alaisena.
Kerro tämän raportin valossa pääasialliset OTI:n raportin löydökset, kommentoi lisäksi muutoksia löydöksissä seuranta-aikana ja mieli liikennelääkärin mahdollisuuksia vaikuttaa ongelmatiikkaan käytännön potilastyössä. Tee vastaukseen väliotsikointi.
5. Sydäninfarktin aiemmin sairastaneen henkilön ajokelpoisuudessa huomioon otettavat tekijät, löydökset ja periaatteet avohoitoseurannassa.

2.9.2016

1. Miten kliinikkolääkäri voi edistää liikenneturvallisuutta?
2. Vaikeat psyykesairaudet ja ajokyyky
3. Sepelvaltimopotilaan ajoterveyteen vaikuttavat seikat

4. Taksiautoilijan ajoterveyden arviointi ja seuranta
5. Uniapnea ja ammattimainen autolla ajaminen
 - a) Miten toimit kun epäilet ammattikuljettajalla uniapneaa?
 - b) Miten toimit kun potilaallasi on todettu uniapnea?
 - c) Miten arvioit sen, voiko uniapneapotilas ajaa autoa?

4.3.2016

1. Henkilöauton tärkeimmät matkustajia suojaavat turvalaitteet nyt
2. Milloin R2-kortti on evättävä alkoholiongelman takia R2-kuljettajalta?
3. Ajokyvyn arviointi: **a)** epilepsia- ja **b)** uniapneapotilas
4. Liikenne ja psyykkiset traumat? Miten tunnistetaan, toimitaan ja hoidetaan? Entä korvaukset?
5. Ammattiautoilijan ajoterveyden arvioinnin ja seurannan erityispiirteet?

4.3.2011

1. Liikenneonnettomuuksien tyyppivammojen vaikutus ajokykyyn lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.
2. Kuljettajan terveydentilasta riippuvat liikenneonnettomuustyytit.
3. Mitä on huomioitava ja miten on suoritettava ammattiliikenteessä toimivan henkilön terveystarkastus: anna esimerkki soveltuvasta ja ei-soveltuvasta työntekijästä.
4. Mikä on lääkärin rooli ajo-oikeuden haltijoiden valvonnassa ja selosta, minkälaisia lisäselvityksiä lääkäri voi tieliikennelain perusteella esittää poliisille ajokyvyn selvittämiseksi?
5. Ajokyvyn arviointi: epilepsia ja dementiapotilas.

5.3.2010

1. Miten dementoituvan henkilön ajokykyä voidaan tutkia a) terveyskeskuksessa b) neurologisessa yksikössä?
2. Terveydelliset tekijät liikenneonnettomuuksien aiheuttajina
3. Määrittele tieliikennelaissa olevat ajokoe ja ajonäyte. Selosta lisäksi miten ajokoetta ja ajonäytettä voidaan käyttää ajokyvyn arvioinnissa.
4. Milloin yleislääkärin tulee osata ohjata potilas lisätutkimuksiin ja mihin ajokykyarvioissa?
5. Luettele autojen tärkeimmät aktiiviset turvalaitteet ja niiden vaikutus.

6.11.2009

1. Lääkärin ilmoitusvelvollisuus muuttuneesta ajokyvystä
2. Sairaudet liikenneonnettomuuksien välittömänä syynä
3. Ajonvakausjärjestelmä: tekniikka ja merkitys liikenneturvallisuuteen
4. Poliisin rooli ajo-oikeuden ja ajokyvyn arvioinnissa
5. Maantieliikenteen ammattikuljettajan tärkeimmät terveysriskit ja niiden ehkäisykeinot

7.5.2004

1. Lääkärin ilmoitusvelvollisuus potilaan heikentyneestä ajokyvystä: esitä lainmuutosta puoltavia ja vastustavia näkökohtia
2. Parkinsonpotilaan ajokyky
3. Rattijuopumuksen uusijan ajokyvyn arviointi
4. Kuvaa kuolemaan johtaneiden liikenneonnettomuuksien kehityssuuntia maassamme
5. Henkilöauton turvatyyny: tekniikka ja merkitys